

Burguera, el valencianista obsés

Li deien “assagista”, com a Joan Fuster, el seu veí de Sueca i amic de l'ànima, però Francesc de Paula Burguera era més aviat un comentarista polític, o tal com afirma el mestre de periodistes valencians J.J. Pérez Benlloch, “un escriptor de periòdics”. De periòdics i de revistes, perquè entre els mitjans de comunicació en què va col·laborar al llarg de la seua vida, també es troba aquest setmanari. “Mai no s’hauria guanyat la vida buscant notícies, però, en canvi, era un gran comentador de notícies”, apunta Pérez Benlloch.

Li deien burgès, i això, sí que ho era. Un home acomodat, de tarannà liberal, d'ideologia democristiana, però que, no obstant això, va sintonitzar amb l'esquerra autòctona. En la llarga nit del franquisme –una època en què va militar a la societat cultural Lo Rat Penat i va esdevenir procurador en Corts pel terç familiar– Burguera va demostrar ser una persona propera, lleial al seu país, el valencià, pel qual va treballar sempre.

“El País Valencià serà d'esquerres o no serà”, havia proclamat Fuster, però ell, potser amb un punt d'ingenuïtat, va imaginar-lo transversal, incliusiu, d'esquerres i de dretes, ni que fóra perquè sense la dreta –una dreta moderna i sensata, homologable a qualsevol dreta europea– no es podia edificar cap país.

El 16 d'octubre passat, a 87 anys, moria Francesc de Paula Burguera. Després d'una altra llarga nit –la protagonitzada pel Partit Popular, que les dues darreres dècades ha ocupat les institucions valencianes– va poder rebre, si més no, els honors que mereixia.

Des del president de la Generalitat, Ximo Puig –qui l'ha qualificat de persona “honest, digna i decent, un valencià de bé, un polític digne, decent, que sempre trobarem a faltar”–, fins al president

VÍCTOR
MACEDA
@VictorMaceda

de les Corts, Enric Morera, passant pels consellers d'Hisenda i d'Educació, Vicent Soler i Vicent Marzà, les principals autoritats del país van desfilar per la capella ardent d'un homenot que, sobre-tot, llega una obsessió: l'obsessió de construir un país normal.

Perquè, efectivament, Paco Burguera –com tothom el coneixia– no sols va conrear l'assaig o el periodisme, sinó que va capbussar-se de ple en l'arena política, que, en el cas valencià, tot sovint ha fet tant de mal als ulls.

A les acaballes del règim franquista va fundar, conjuntament amb Ximo Muñoz Peirats, el Partit Demòcrata Liberal del País Valencià (PDLPV), que més tard s'integraria a la Unió de Centre Democràtic (UCD) liderada per Adolfo Suárez. Va ser sota aquestes sigles que va obtenir una acta de diputat a les primeres Corts espanyoles de la represa democràtica, les de la legislatura 1977-1979, que van ser les constituents.

Un període breu, però suficient per constatar que aquell centre no era el centre que ell anhelava realment. A la UCD valenciana, hi predominava una dreta volgudament inculta, reaccionària, negadora dels llargs lingüístics i culturals amb Catalunya. “En realitat, els liberals valencianistes cabien en un taxi”, ironitza Pérez Benlloch, que conserva a la ment una imatge nítida de Burguera:

“Era un dandi franc i seductor, sempre acompanyat d'una copa de whisky i d'una dona”.

El desencís polític al si de la UCD no va desanimar-lo per complet. Ans al contrari, Burguera va afanyar-se a impulsar el Partit Nacionalista del País Valencià (PNPV). Va fer-ho de bracet de Josep Lluís Albiñana, que havia presidit el Consell preautonòmic socialista, una experiència que va allunyar-lo del PSOE i va acostar-lo al nacionalisme valencià. En definitiva, allò que Burguera pretenia: un valencianisme de consens, que abraçara ideologies i personalitats diverses. Aquesta era, pensava ell, l'única manera de créixer.

El PNPV va ser el germen de la Unitat del Poble Valencià (UPV) que els anys 90 derivaria en el Bloc Nacionalista Valencià, ara immersit a la coalició Compromís. Burguera va apartar-se de la política, *ma non troppo*, perquè va optar per emigrar a Madrid, on va encarregar-se, al Congrés i el Senat, de la relació amb els mitjans de la federació Convergència i Unió (CiU).

Abans de faltar, Burguera ha assistit a dos fenòmens curiosos: d'una banda, la implosió de CiU, l'experiment polític que a Catalunya va resultar tan reeixit i que hauria desitjat per al País Valencià, i de l'altra, l'arribada al poder del nacionalisme valencià, cosa que a la dècada dels 80 –amb el predomini socialista a la Generalitat i els ajuntaments– semblava purament utòpica, i que ara, en contrast amb els anys d'Eduardo Zaplana, Francisco Camps o Alberto Fabra, ha semblat un autèntic alliberament.

Burguera, però, mai no va perdre la fe. Ni de bon tros. Va participar en tot d'iniciatives en defensa d'un altre País Valencià. Per exemple, entre el 2005 i el 2008 va presidir la plataforma cívica Valencians pel Canvi, de què formen part més d'un centenar d'intel·lectuals. L'objectiu

SALVADOR LLOSA

“EVIDENTMENT, JO ESTIC MÉS PER LA NACIÓ PURA QUE PER LA IMPURA”, VA DEIXAR ESCRIT FRANCESC DE PAULA BURGUERA. PER AIXÒ NO ES VA CANSAR DE BASTIR PONTS

BURGUERA VA DEMANAR A ANDREU ALFARO, DURANT LA PRESENTACIÓ D’UN SOPAR DELS PREMIS OCTUBRE, QUE EN DISSENYARA LA FIGURA COMMEMORATIVA

fundacional era “promoure el debat d’idees, la renovació de la vida política i l’afavoriment de totes les maneres possibles de contacte i unitat entre les forces progressistes valencianes”. De nou –quin remei!– el País Valencià que serà d’esquerres o no serà. Una plataforma encara viva i que Burguera, de ben segur, voldria crítica i fiscalitzadora del canvi que per fi s’ha produït.

En qualsevol cas, era un home amb els peus a terra. El 1989 va guanyar el premi Octubre d’Assaig, que duu el nom de Joan Fuster, amb la seua obra *És més senzill encara, digueu-li Espanya* (Tres i Quatre, 1990), un llibre dividit en dues parts: la primera, un recull de memòries

extretes de la seua experiència entre el 1939 i el 1963, seguida d’un interludi que feia referència als anys de la irracionalitat, la popularment coneguda com a *batalla de València*, mentre la darrera part, la que donava títol al llibre, servia per explicar la seua visió del país a partir de dades i enquestes, especialment al voltant de les terceres vies.

“Evidentment, jo estic més per la nació pura que per la impura. A més, el títol es justifica sol per la gran presència del nacionalisme espanyol al País Valencià, i voldria dir que no representa cap enfrontament amb el llibre del meu bon amic Josep Guia”, explicava Burguera en la solapa de l’obra.

Burguera s’ha mort a tocar de la 44a edició dels Premis Octubre. Enguany, a més, en un entorn especial: el Mercat Central de València, al bell mig del cap i casal. Un entorn nou en què els guanyadors rebran la tradicional escultura dels guardons, obra d’un altre insigne valencià desaparegut fa poc, Andreu Alfaro.

Curiosament, fou ell, Burguera –durant la presentació d’un sopar dels Octubre que presentava i a què Alfaro acudia com a convidat–, qui va demanar a l’escultor, improvisadament, si volia dissenyar una figura commemorativa. L’any següent, ja hi era. Fins ara. Fins sempre.

Periodista d’EL TEMPS